

PANEWKA (38) *sb f*

Pierwsze a pochylone, końcowe jasne, e jasne.

sg *N* pãnewka (12). ◇ *A* pãnewkę (10) [w tym: -ą (3)]. ◇ *L* pãnewce (12). ◇ *pl N* pãnewki (1). ◇ [G pãnewek.] ◇ *A* pãnewki (2). ◇ *du A (cum nm)* pãnewce (1) *LibMal* 1554/186.

Sł stp notuje, Cn s.v. panew, Linde XVII – XIX w.

Dem. od „panew” ‘naczynie kuchenne’, niekiedy może z neutralizacją funkcji deminutywnej; patella Murm, Mymer¹, BartBydg; frictorium, frixorium, sartago BartBydg, Mącz; cocula, cocumella Mącz (38) : inscripsit [...] neptisse [...] omnia calidercula alias panewky ZapMaz II Ł 1/57v, II Ł 1/70v; Murm 143; Mymer¹ [29²]; Frixorium vel frictorium, rynka, tregyel, patella, sartago, in qua aliquid frigitur aut coquitur, panewka vel brvthwanna BartBydg 61, 108b [2 r.], 137; Ty wŕzytki rzeczy łtucz á vřmař w panewcze FalZioł V 113v, I 100d, 104d, 115d, III 16c, 35b (16); kupiła dwye panewcze nowe za 20 grořchi LibMal 1554/186, 1547/137, 1553/172v, 174, 1554/186; Cucumella, [...] Mała panewká. Mącz 70d, 65a; weřmi łoiu Bárániego/ [...] rořtopř ná panewce SienLek 62, 162; [Dict 1566, K3v; InwSzlachKal 1569 nr 24; panewka do ryb InwMieszcz 1573 nr 178, 1575 nr 196, 1581 nr 231; item panew wielka, item panewek małych dwie, z tych jedna nie ma nóg. InwZiemKrak 1586/37].

W charakterystycznych poŕczeniach: panewka dziurawa (2), mała (2); kupić panewkę (3), ukraść (2); wŕżyć na (w) panewkę (4), wlać oliwy; rozpuścić na panewce (3), roztopić, smażyć (3), zagrzać (2), zetrzeć.

Przysłowie: Páni gniewliwa/ dym/ y panewká dziuráwa/ tá troia rzecz ieřt řkázá domowa. March¹ A4v [idem] March³ V4v.

Wyrażenia: »panewka jajeczna« (1): Panewka Iaieczna 1 WyprKr 119v.

»panewka miedziana« (1): potym wŕż to wŕzytko na panewkę miedzianą FalZioł V 112v.

»panewka pasteczna [= słuřąca do robienia pasztetów]« (1): Panewka pařteczna 1 WyprKr 119v.

Cf PANWICZKA